

ANGELCA LIKOVIČ

»Slačenje ni edini način«

Upokojena gospa, ki ji del javnosti strastno prikimava, drugi del pa jo dojema kot gorečo konservativno bojovnico za tako imenovane prave vrednote, vsako jutro preteče pet kilometrov, skrbi za tri vrtove, je podpredsednica društva Pobuda za šolo po meri človeka, članica strokovnega sveta za splošno izobraževanje, komisije za učbenike ter komi-

sije za osnovno šolo. Angelca Likovič, ki je bila polnih 18 let ravnateljica ljubljanske Osnovne šole Majde Vrhovnik, v Bajukovi vladi pa državna sekretarka za vrtce in osnovne šole na ministrstvu za šolstvo, je polna energije. Ker nekdo mora na težave sedanosti glasno opozarjati, pravi. Kaj vse je torej z nami narobe?

1 *Kako to, da ste pristali na intervju za Playboy?*

Mislim, da je tudi v taki reviji pametno, da so različna mnenja in različna gledanja. Jaz sem silno proti temu, da je vse enousmerjeno. Raznolikost daje bogastvo! Tam, kjer vsi enako mislijo, ni napredka. Tam, kjer se različna mnenja krešejo, usklajujejo in nato najdejo konsenz, tam pa je napredek. Zato sem pristala. Zakaj pa ne!

2 *Iz vaših javnih nastopov je sklepati, da nimate najboljšega mnenja o dekletih, ki se razgaljajo za našo revijo.*

Ta dekleta izhajajo iz nekega družinskega okolja in so rezultat vrednot, ki jih ima družina. Jaz trdim, da je velika večina slovenskih družin zelo kvalitetnih. In starši vedo, kje so meje, in znajo svoja mlada dekleta tako usmerjati, da se v take zadeve ne podajajo. Jaz na primer poznam lepoticiki, ki sta hoteli iti na tekmovanje, ampak so se starši z njima po dolgih pogovorih zmenili. To je lahko zelo privlačno, ampak je lahko kratkoročno in marsikatera lahko žalostno konča. In so ju prepričali. To se pravi: če so v družini prave vrednote, se znajo starši z dekleti pomeniti. Kjer pa že

družina nima pravih vrednot, kje so meje? Zadnjič, recimo, ko sem bila v oddaji Trenja, je tista mama rekla: »Ja, pa mora kavsat, pa naj kavsa. Pa naj se slači ...« To so vrednote in to otroci črpajo. Oziroma, če starši to spodbujajo, je pa grozno.

3 *Mislite, da gre pri početju teh deklet lahko za delo in trud?*

Jaz moram reči, da to ni delo. Zadnjič je rekla tista v Trenjih (Alma, op. a.), da ji več ni treba pladnjev nositi, ker se je dala gola fotografirati. Sem jo vprašala, ali je to cilj. Je rekla: »Ja, da mi ni treba več pladnja nositi.« Če bomo po taki poti iskali boljši zaslužek, je zelo žalostno! Jaz poudarjam, delo mora biti tisto, ki krepi človeka. Odnos do dela. Ampak to je zopet v družini. Te družine, ki lepoticine naprej, to je način, kako po liniji najmanjšega odpora priti do denarja. Tale Big Brother, a ne ... Poslušajte, to je zame katastrofa! Tam so čisto brez dela. Naj bi jih dali na kmetijo, in naj delajo in se tam dokazujejo. Ne da jim prinesejo hrano, oni pa so brez dela in se kregajo ... A je to smisel življenja? Brez dela zaslužiti denar? In to je točno usmerjeno k temu, kako brez dela priti do denarja! Tudi te lepoticice, ki se kažejo. Glavni cilj jim je

priti do denarja in osvojiti kakšnega bogatega – niso važna leta, le da bo ona nekaj časa lepo živela z njim, ga izkoristila, nato pa že drugega poiskala. Vse zaradi denarja. Poglejte, kakšne so te oddaje na televiziji, kjer morajo gledalci samo pritiskati in telefonirati. Vse oddaje so take. Samo telefoniranje in kdo bo zmagal. Piramida, na primer. In te punce imajo le željo po denarju, da bodo lepo oblečene, da bodo padle moškim v oči ...

4 *Torej je tudi tukaj vložen trud – trud fotografov, maskerjev, oblikovalcev. In tudi njen trud, da oblikuje svoje telo in pazi na videz. Zakaj to ni delo?*

Nič nimam proti temu, da pokažemo lepa telesa, vendar to ne sme biti prioriteta. To se je s številnimi lepotnimi tekmovanji preveč razširilo. Zakaj ni tekmovanj, katero je najboljši podjetje, kdo je najboljši delavec v podjetju, katera mati je najboljša vzgojiteljica, katera je najboljša kuharica, katera najbolje peče ... Mi pa poudarjamo le to lepoto. Dajte no mir! Lepota je kratkoročna. Ni le zunanja lepota. Ta prej ali slej mine in nobene operacije ne bodo pomagale. Zdaj so moderne operacije joškov, ampak tudi te ne bodo pomagale. Lepota je minljiva.

Tale Big Brother, a ne ... Poslušajte, to je zame katastrofa! Tam so čisto brez dela!

5 *Kaj pa samozavest in boljše počutje? Mnoga dekleta pravijo, da so pridobila samozavest in občutek ženskosti, ko so si povečala oprsje.*

Nina Osenar je rekla, da ima naravne in zato nima nobenega kompleksa, pa ima običajne in ne velikih prsi. To so umetni kompleksi, ki jih forsirajo tudi mediji. Zakaj morajo biti prsi velike? Je to edino, kar je pomembno? Eden pa je celo rekel, da si je tisto stvar podaljšal za dva centimetra, ko si jo je drgnil ali ne-več-kaj počel. To presega vse meje, draga moja! In mediji to prikazujejo. Zakaj ne izpostavijo kakšne druge lepote? Lepih nog, na primer. Moški dajejo zelo velik poudarek na lepe noge. Jaz sem pogosto dobila komentar na svoje noge! Ne vem, ali je moškimi v užitek tisto umetno prijetni in objemati. Mislim, da res ne.

6 *Nina Osenar se je načrtno podala v šovbiznis. Od Miss Hawaiian Tropic do Playboya pa do Sanjske ženske, medijske osebnosti, voditeljice ... Sedaj poje in vodi TV-oddajo. Pri tem je bilo gotovo veliko načrtnega in usmerjenega dela.*

Mislim, da bi ona to lahko dosegla, četudi se ne bi slačila. Poiskati je treba druge načine. Saj slačenje ni edini način. To ni njena edina kakovost. Je komunikativna, lepa, v oddaji (v Trenjih, op. a.) je poudarjala vrednote ... čeprav ne vem, ali ima res prave vrednote, ker se je bila pripravljena sleči. Poudarjam, da je pametno iskati sposobne in celostno oblikovane ljudi. Vsakdo ne more voditi oddaj. Ampak kazanje celotnega telesa pa ne sme biti prvi pogoj za to. Ona bi lahko vse to počela, če bi imeli mi postavljene drugačne kriterije in se ji ne bi bilo treba spustiti na tako nizek nivo. Naša družba kot celota je zame gnila, da to postavlja v ospredje. Dajmo najti druge cilje in druge vrednote, pa bodo mlada dekleta prav tako prišla do izraza, do dobrih položajev. Na vodilnih mestih potrebujemo tudi lepe ženske, dobre govornice, ampak ne

samo takšnih. Imeti morajo tudi polno glavo znanja. Zelo hitro se vidi, če tega ni. Imajo umetne joške in prazno glavo! A sem prehuda?

7 *Kaj pa raznovrstnost ciljev in poti? Kako lahko sodimo, kaj je prav in narobe?*

Ja, saj ne moremo. Demokracija je svoboda. V demokraciji se ima vsakdo pravico sam odločati, kako in kaj. Čim je polnoleten, ima vsakdo svoje pravice. Ko je dekle ali fant star 18, se pokaže, ali so bile te vrednote vcepljene v družini, da zna potem sam odločati, katera pot je prava in katera ni, katera družba je v redu. Če tega ni bilo, potem hlastajo po teh zadevah – razkazovati se, biti popularen in zaslužiti. Prav je, da je svoboda, ampak demokracija meni osebno pomeni večjo odgovornost. Tvoja osebna odgovornost ti nalaga posledice. Človek mora vedeti, kaj je prav. Mislim pa, da smo šli mi z demokracijo tako široko, da na nekaterih področjih nimamo demokracije, ampak anarhijo. Na primer v šolstvu. Pravilniki so določali le pravice – in kaj danes počnejo otroci med poukom, kako izsiljujejo, kako napadajo ... Zato si mora tudi v demokraciji družba postaviti meje. Do tod lahko, to je dovoljeno, tukaj pa so sankcije, to pa ni dovoljeno. Tega ne znamo jasno poudariti.

8 *Se vam zdi, da so bile družbene spremembe prehitre oziroma zakaj je tako?*

Mislim, da niso nastopile prehitro, le sočasno bi se morale poudariti neke meje. Sicer pa tudi politiki poudarjajo, da smo jih preveč spustili, in prav zato hočemo v vzgoji in izobraževanju, da bodo šole pripravljale vzgojne koncepte ter same z učitelji in učenci postavljale pravila šolskega reda, ki bodo za vsako šolo drugače določena. Ampak tukaj morajo pa biti tudi sankcije. Tako kot bi doma morali imeti starši jasna pravila. Pri nas se pa oče in mati kregata, vse je ločeno in si nasprotuje. Pride punca ob

enajstih domov, en partner se krega, drugi pa reče: »Pusti jo.« Konec je, ker ni avtoritete. Skupaj z otroki se morajo zmeniti: svoboda ja, ampak tole in tole boste upoštevali. Kaj nam vsem manjka? Pogovori, pogovori, pogovori! Nič nam ne bo pomagalo, če bomo imeli vse zapisano in se ne bomo več pogovarjali. Starši so cele dneve zaposleni, oče in mati prideta zvečer domov, utrujena od teh služb ... Pogovori pa ne pomenijo le moža in žene, ampak vedno tudi otroke. Pogovarjati se je treba o tem, kako si preživel dan, kaj je bilo v šoli, kako si se počutil, ti je kdo zunaj kaj ponujal, so te žalili, si ti koga žalil. Ti odkriti pogovori so najboljšo zdravilo za dobre odnose!

9 *Glede na to, da se že vrsto let ukvarjate s šolstvom: kaj se je spremenilo v odraščanju otrok skozi leta?*

Zelo veliko. Jaz sem bila 18 let ravnateljica, vse življenje sem v šolstvu, vendar čas prinaša spremembe. Mi nismo več ozki. Danes je svet majhen. Vsak večer imaš na televiziji ves svet. Otroci to vidijo, medtem ko včasih nismo. Otroci so zato izpostavljeni stalnim stresom. Vključiš televizijo in vidiš samo klanje, samo streljanje, samo nasilje, samo ta seks. Jaz sem zadnjič rekla, ko sem bila na televiziji: zakaj ne dajemo pozitivnih vzorcev na televizijo? Imamo ogromno krasnih družin, čudovitih šol, ampak takoj ko je na kakšni šoli kaj narobe, damo to na veliko na televizijo. Na njej objavljamo negativne zadeve, kar pa je balzam za tiste otroke, ki hodijo po meji. Otroci prek medijev dobivajo recepte. Otroci so danes mnogo bolj izpostavljeni tem negativnim vplivom, ker so tudi mediji taki. Po drugi strani so otroci mnogo manj s starši, kot so bili včasih. Jaz sem rasla na kmetih, bilo nas je šest otrok. In kaj je bilo boljšega kot to, da smo se cele dneve pogovarjali z mamo in očetom! Danes so otroci popoldne sami. Zato se jaz in naše društvo zavzemamo, da bi imeli otroci možnost po pouku v šoli pod nadzorom učitelja delati domače naloge, projekte, razisko-

Imajo umetne joške in prazno glavo! A sem prehuda?

valne naloge, ne da se morajo starši, ko pridejo zvečer domov, ukvarjati še s tem. Tako so pa otroci od dveh, treh popoldne sami, otroci ceste, ker staršev še ni domov. Potem je pa internet, televizija, so kolegi, je pijača, vse to se dogaja.

10 *Ampak internet in televizija ponujata tudi informacije. Hkrati imajo mediji tudi izobraževalno vlogo. Ljudje vendar morajo biti informirani – ali menite, da je treba prikazovati le lepe reči?*

Ne, mešano mora biti, ampak mislim, da je zdaj preveč slabega. Mnogo več bi bilo lahko raznih okroglih miz in razprav, kamor bi vključili tudi otroke. O negativnih zadevah, o stanju mediji le poročajo, ne povzamejo pa vzgojnega vidika, ki bi dal vedeti, kaj je narobe. Otroci so danes v mnogo težjem položaju, kot so bili včasih. Tega bi se morali starši zavedati in zato bi morali imeti mnogo več šol za starše. Slišala sem za primer iz Avstrije. Če so otroci problematični, dobijo starši obvestilo, da se morajo vključiti v predavanja šole za starše. Jaz veliko predavam po šolah in ravnatelj mi rečejo: »Veste, gospa Likovič, tole so sami starši čudovitih otrok, ker staršev problematičnih ne dobimo na predavanje.« To je velika težava. Otroci niso krivi, da imajo take starše. Marsikateri otrok bi zamenjal očeta in mater, če bi ju lahko, ko vidi, kakšni so lahko starši, ki se ukvarjajo z otroki.

11 *Omenili ste tri pomembne dejavnike, ki vplivajo na odraščanje – starše, šole in medije. Vidite težave na vseh teh treh straneh?*

Tako je. Med temi tremi ni sodelovanja. Vse je preveč popredelčano. O vzgoji se moramo vsi pogovarjati. Celotna družba se mora pogovarjati o vzgoji, o vrednotah, o mejah in tako naprej. Sedaj pa Cerkev dela po svoje, društva delajo po svoje, šola po svoje. Morali bi najti neke obče človeške vrednote in konsenz glede mej.

12 *Kaj pa bi po vašem mnenju morale biti dandanes vrednote?*

Največja vrednota je zame odnos do dela. Premalo poudarjamo, da je treba v življenju delati! Danes rečejo starši: »Uči se, sicer boš moral delati.« Vsi morajo delati! Odnos do dela je treba privzgojiti že majhnim otrokom. Včasih smo imeli družbenokoristno delo. Otroci so čistili okolico šole, pomagali v kuhinji, pometali. Danes so za to snažilke, otrokom pa je prepovedano delati. Zakaj ne? Največja vrednota je odnos do dela! Druga zelo pomembna vrednota je odnos do sočloveka. Da vse spoštuješ, ne glede na narodnost. Preveč je grebatorstva. Odnos do sočloveka je sodelovanje, prijateljstvo, ljubezen, spoštovanje. Te vrednote moramo gojiti, da pridejo v meso in kri mladega človeka. Če tega ni, so navzoči nasilje, grebatorstvo, mamila ... Mladini je treba dopovedati, da ni vse denar. Ljudem je treba pokazati tiste družine, ki imajo čudovite avtomobile, novo hišo, jahto, oni se pa ločujejo. Zakaj? Zato, ker ni medsebojnega spoštovanja in sodelovanja, temveč lov za pomembnostjo in nezvestobo. Otrokom je treba predstaviti, da je največja vrednota družina.

13 *Kako se te tradicionalne vrednote lahko izkažejo v tem novem svetu hitrih sprememb, interneta, velikih socialnih razlik?*

Veste kako, draga mlada dama; če ne bomo mi tega sveta zastavili, če ne bomo mi spremenili našega odnosa do narave, odnosa do vrednot, do denarja, do ljudi in sodelovanja, se bomo vsi skupaj nekam zaleтели in razleteli. Zgodilo se bo to, kar se je

Odkrijte svet z DVDji revije GEO

DARILO NAROČNIKOM
1DVD + ekskluzivna embalaža

Serijo DVD-filmov lahko naročite prek spleta, na telefonski številki 05 66 44 840 ali z naročilnico iz revije Geo.

10 filmov samo 14€

Za vse stare in nove naročnike revije Geo smo izbrali serijo desetih filmov na petih DVD-jih. Vabimo vas, da se nam pridružite na potovanju od diamantnega mesta v Namibiji do kitajske tržnice s pticami, pri vrtnanju največjega predora na svetu ... in se prepričate, kako zanimiv in lep planet je Zemlja.

Ponudba velja samo za naročnike revije GEO, ki bodo v naročniškem razmerju ostali vsaj do vključno 3. 8. 2007. Vse cene so z DDV, poštnine ne zaračunavamo. Cena posameznega DVD-ja je 3,5 EUR (838,74 SIT). Posameznih DVD-jev ni mogoče naročiti. DVD-je vam bomo poslali mesečno skupaj z naročniškimi izvodi revije Geo. Pogoji za prejem prvega je plačilo položnice za celotno serijo.

v Ameriki, kjer eden postreli 32 študentov. To moramo ustaviti. Vsi smo odgovorni, vendar ne znamo stopiti skupaj. Tudi Cerkev, šole, zavodi, društva bi morali stopiti skupaj in se začeti medresorsko pogovarjati ter narediti strategijo, kako zadeve normalizirati, da bomo vsi sledili enotnim ciljem in hodili po isti cesti, da bomo lahko to mlado osebnost celostno oblikovali. Za zdaj pa le predalčkamo. Nekdo bo moral to sprožiti, da začnemo sodelovati in se poslušati. Nekdo mora opozarjati na te reči. Bogastvo ne da sreče, da jo delo. Jaz vse življenje ustvarjam, ampak sem srečna, ker sem z delom nekaj dosegla. Poglejte kup študentov, ki študirajo do 30. leta; vsi imajo avtomobile, dopoldne so lokali polni, predavalnice pa prazne. Starši do 30. leta gojijo svoje sinčke, potem gre on, namesto da bi se oženil, poskusit živeti s prijateljico. Namesto da bi imel otroka, si kupi psa in se z njim sprehaja, namesto z otrokom. Po dveh mesecih pa spozna, da ta ni prava, kasneje druga, tretja ...

Raziskava, ki je bila narejena v Sloveniji med mladino do 17. leta, je pokazala, da so do te starosti deklice že občevale s sedmimi, osmimi moškimi. Kje je tu ljubezen?! Kje je tu spoštovanje telesa?! Tako deklice se res ne more več normalno in z ljubeznijo nekemu predati. Sledijo mamila, skupinski seks, pijača in vsa ta poživila, da lahko še normalno funkcionirajo. Daleč smo zajadrali! Jaz in mnogi drugi na to opozarjamo, vendar smo premalo slišani.

14 *Ko ste že omenili seks med mladino - kakšna je pri tem vloga spolne vzgoje?*

Tudi spolne vzgoje je v šolah premalo, prepustili smo jo biologiji. In tudi prve pomoči ni. Mislim, da je treba otroke na tem področju zelo močno usposabljati, se veliko pogovarjati, jih pravilno usmerjati in tudi tako oblikovati mlado osebnost z določenimi vrednotami. Tudi medpredmetno in na razrednih urah. Mnogi učitelji se bojijo spregovoriti o tem, ker trdijo, da niso strokovnjaki. Vendar pa je o tem

treba veliko govoriti! To, da so mi, ko sem bila še ravnateljica, ponujali kondome za osnovno šolo, pa tudi ne gre. Vse ob pravem času! Ne prehitujmo. Treba se je pogovarjati, pogovarjati o družinah, pogovarjati o tem, ne pa ponujati kondome.

15 *Ali ni bolje, da so, če že seksajo, vsaj zaščiteni?*

Poslušajte. Zame je spolni odnos pika na i globokega čustva in odnosa med dvema mladima ali starima človekoma. Ne pa, da greš na zabavo, enega zagledaš in ajdi, gremo. To je plitvo! To so razočaranja. Dajte, vprašajte mlade, koliko so razočarani, ker so imeli že ne vem koliko spolnih odnosov, pa ni bilo to tisto. Poglejte, včasih smo se eno leto držali za rok'ce in v tem zelo uživali. Hodili smo na sprehode, v hribe. Šli smo po stopničkih in vsaka stopnička v življenju prinese nekaj lepega. Prav tako je z zakonom. Tudi zakon je treba vzdrževati. To rožo zakonsko je treba zalivati.

16 *Vam kdaj očitajo konservativnost?*

Do sedaj mi tega niso očitali. Edino takrat, ko sem bila za 8. marec na Trenjih in sem povedala, da sem 40 let poročena in še vedno zelo srečna, so se tiste moje kolegice - vse poznam in nobena ni poročena, vse so na koruzi ali pa ločene - zahihitale.

17 *Menda ste v OŠ Žalna v prvem razredu učili tudi premierja ...*

Seveda! Mojega Janšata! Jaz sem zelo ponosna, da sem učila predsednika vlade in doma imam še slike. Bil je izredno skromen otroček, majhen, imel je blazno skodrane goste lase. Tako goste lase, da sploh nisi mogel z roko skozi. Izredno je bil bister, ampak ni imel rad šole. Kasneje pa je nekje izjavil, da mu je prav Angelca Likovič vlila veselje do šole. Bil je neopazen, ampak pri punčkah je bil pa tako priljubljen, da so bile vse zaljubljene vanj. Ko sem jih učila plesati en ples, so vse hotele z njim plesati. Potem smo

Jaz trdim, da je Janša zelo pošten, nima pa najboljšega kadra okoli sebe, tako kot ga nima nihče.

mu izbrali eno debeluško in druge so bile užaljene. Potem sva se razšla, ampak sem ga pa aktivno spremljala, ko je bil zaprt na Roški. Takrat sem bila ravnateljica na OŠ Majde Vrhovnik in sem vzela dopust, da sem šla na Roško na shode. Tudi molila sem zanj, ker se mi je tako smilil. Ko je prišel iz zapora, sem stala blizu, mu dala roko, ga objela in si rekla, koliko je moral ta človek prestati. Danes sem zelo vesela, da je prišel s svojim delom in poštenostjo na ta položaj. Jaz trdim, da je zelo pošten, nima pa najboljšega kadra okoli sebe, tako kot ga nima nihče. Je pa pravi človek in mu želim veliko zdravja in moči, da še naprej vodi našo državo tako dobro, kot jo je do sedaj.

18 *Kaj pa danes, imate še kakšen zasebni odnos do predsednika vlade?*

Niti ne. Od leta 1996 sem v stranki SDS, ampak sedaj nisem več tako aktivna. Grem pa na večje shode in se vedno prerinem do njega, ga objamem in pravim: »Le tako naprej, Janez. Dobro delaš ...« Tisti objem, ko tudi on mene objame, mi pomeni ogromno za naprej in za nazaj. Izjemno ga imam rada in globoko ga cenim.

19 *Ste spoznali tudi Urško Bačovnik?*

Ne. Spoznala sem jo samo prek medijev, sicer pa ne.

20 *Imate kakšno mnenje o tem, glede na vrednote in vse drugo, o čemer sva govorili?*

(Smeh) Ja, tukaj gre za vrednote. Verjetno je tudi Janez predolgo živel na koruzi. Če predolgo živiš na koruzi, ni dobro, ker zakon prinaša večje odgovornosti partnerjem in je potem težje iti narazen. Verjetno je tudi to delen vzrok. Mislim pa, da je gospod Janša zelo šarmanten, ima čudovite zobe in te svoje nasmeh. Imel je velik naval mladih žensk in deklet. Zato je prav, da se je odločil in da ima sedaj mir. Jaz mislim, da je bil to tak naval, da revež ni več zdržal. ☘